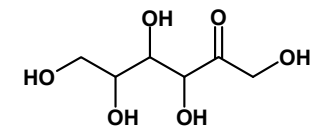
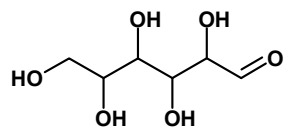
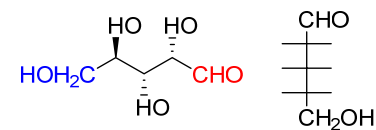
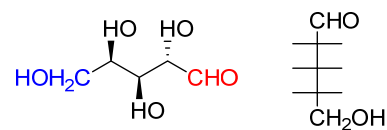
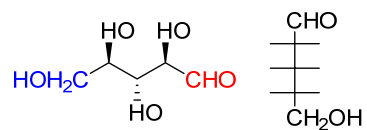
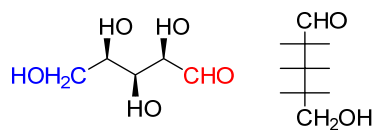
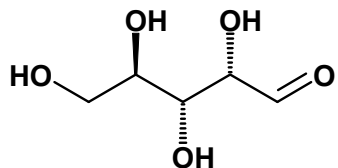
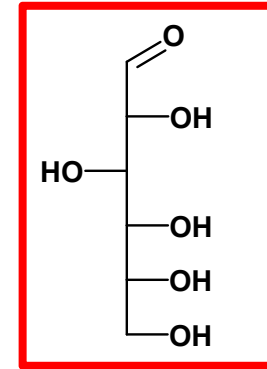
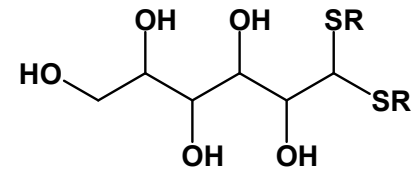
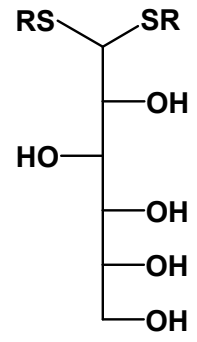
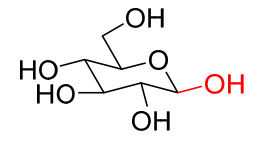
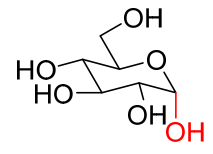
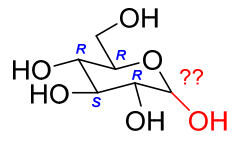

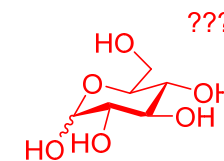
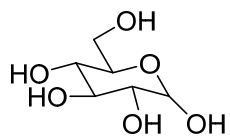
Sławomir Jarosz STEREOCHEMIA ORGANICZNA – wykład 3

Jak ze wzorów zig-zag przejść na wzory Fischera??

W jaki sposób wyznaczyć konfigurację absolutną cząsteczki

Wyznaczanie konfiguracji absolutnej metodami rentgenograficznymi

Dyfrakcja promieni X na lekkich jądrach (H, C) daje obraz *zależny jedynie od położenia*.

Jądra ciężkich atomów pochłaniają promienie X w pewnym zakresie krzywej absorpcji. Jeśli λ odpowiada progowi absorpcji ciężkiego atomu to obok absorpcji nastąpi przesunięcie fazowe (*anomalna absorpcja*). To zjawisko pozwala określić nałożenia atomów w przestrzeni

---

Obliczenia kwantowo - mechaniczne

Spektroskopia CD (połączenie obliczeń z regułami empirycznymi)

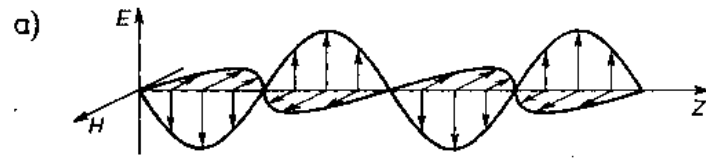
SKRĘCALNOŚĆ, **skręcalność optyczna**, właściwość substancji optycznie czynnej, polegająca na skręcaniu płaszczyzny polaryzacji światła podczas przechodzenia światła spolaryzowanego przez tę substancję;

➤ **skręcalność właściwa** — skręcenie (~~w stopniach~~) płaszczyzny polaryzacji światła monochromatycznego podczas przechodzenia przez 10-centymetrową warstwę roztworu związku optycznie czynnego zawierającego 1 g tego związku w 1 cm³;

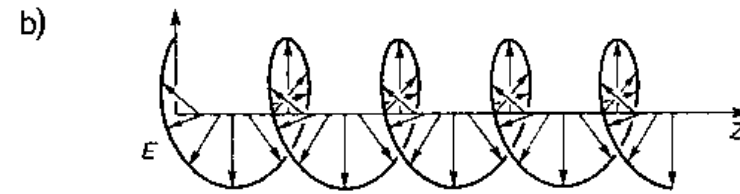
➤ **skręcalność molowa** — iloczyn skręcalności właściwej i $1/_{100}$ masy molowej związku optycznie czynnego; kąt skręcenia (mierzony w odpowiednich warunkach, zwykle w temp. 20°C) płaszczyzny polaryzacji światła monochromatycznego charakteryzuje daną substancję — jest jej indywidualną cechą, w przypadku roztworów związków optycznie czynnych — zależy także od stężenia;

Pomiar kąta skręcenia płaszczyzny polaryzacji światła jest wykonywany w polarymetrach.

Zjawiska chiralooptyczne. Oddziaływania światła spolaryzowanego z chiralnym ośrodkiem

a. Światło płasko spolaryzowane

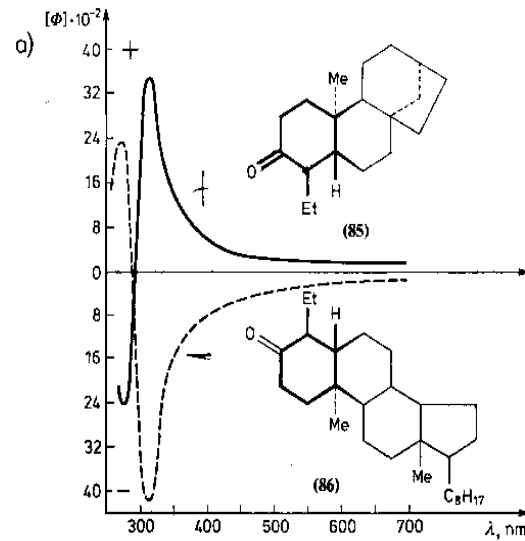
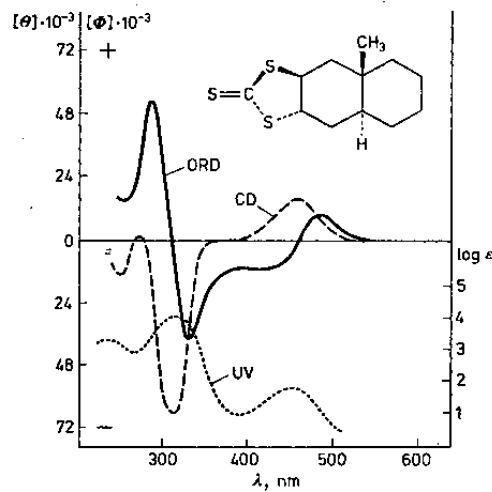
b. Światło kołowo spolaryzowane w prawo

Zróźnicowane opóźnienie lewo- i prawoskrętnie spolaryzowanego światła wytwarza *dwójłomność kołową*

$[\alpha] = \pi/\lambda (n_M - n_P)$. n wsp. refrakcji   Zróźnicowana absorpcja prowadzi do *dichroizmu kołowego*

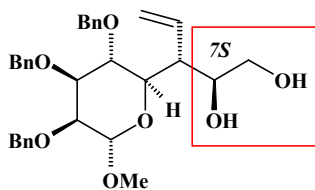
$\varphi = \pi/\lambda (k_M - k_P)$ k wsp. absorpcji światła kołowo spolaryzowanego

Skręcalność właściwa $[\alpha]_\lambda = 100 \alpha / l c$

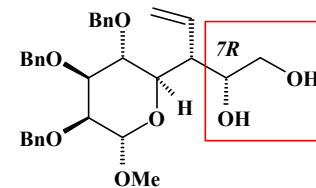

CD jest niewrażliwe na konfigurację(e) centrów odległych od chromoforu

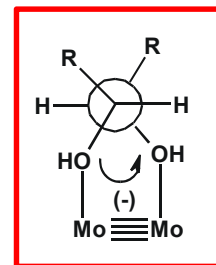
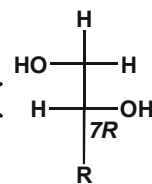
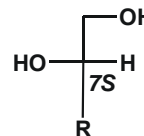
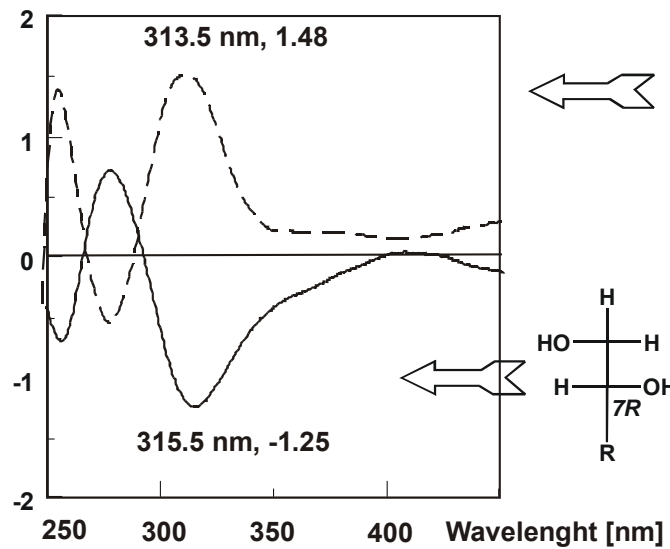
Spektroskopia CD pozwala na: 1) Potwierdzenie czynności optycznej związku i 2) określenie konfiguracji absolutnej

Kompleks z $\text{Mo}_2(\text{OAc})_4$

Mol. CD

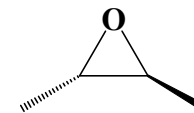

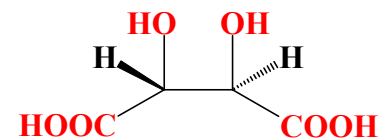
Wyznaczanie konfiguracji absolutnej. **Obliczenia kwantowo - mechaniczne**

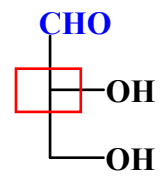
W roku 1934 udało się W. Kuhnowi skorelować polaryzowalność wiązania ze skręcalnością optyczną.

Trudności obliczeniowe jednak spowodowały, że dopiero w roku 1952 opublikowano pierwsze obliczenia skręcalności optycznej *trans*-2,3-epoksybutanu.

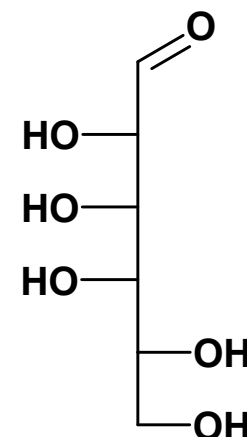
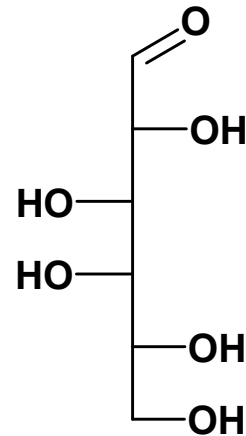
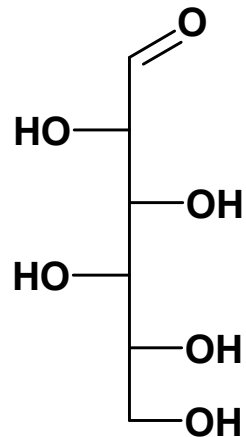
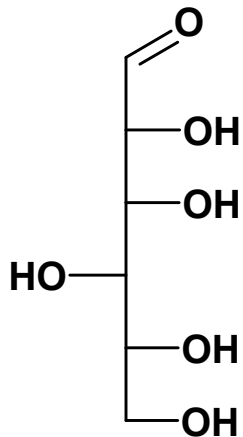
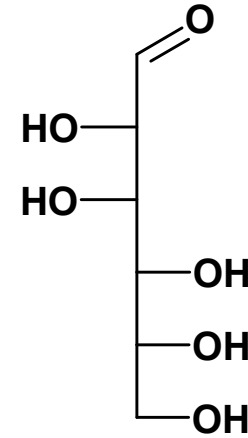
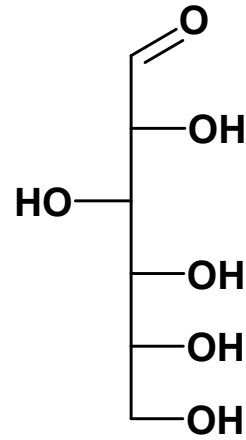
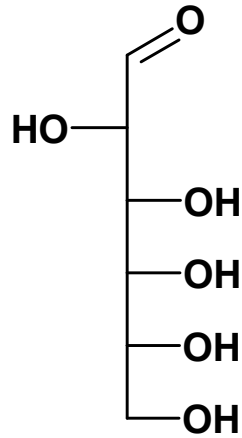
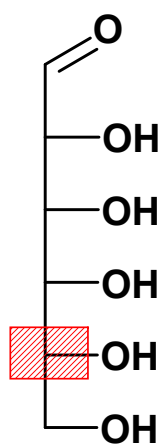
Ten związek można skorelować z kwasem winowym
a następnie z aldehydem glicerynowym

aldehyd
D-glicerynowy

Ryboza, arabinoza, ksyloza, liksoza

Alloza Altroza Glukoza Mannoza Guloza Idoza Galaktoza Taloza

All Altruists Gladly Make Gum In Gallon Tanks

Jak określono konfigurację wszystkich cukrów ??

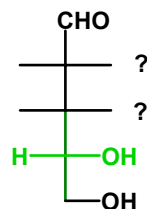
Dowód Emila Fischera 1891 rok !!!! Nobel 1902

Cukry są optycznie czynne ($[\alpha]_D$ różne od 0)

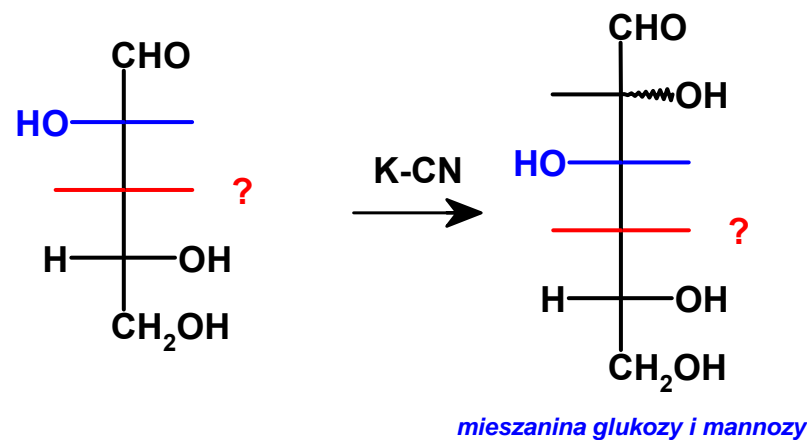
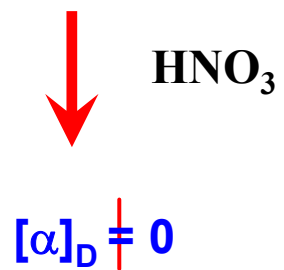
E. Fischer miał do dyspozycji tylko polarymetr + HNO_3 + amalgamat

Fischer przyjął **arbitralnie**, że jeśli na ostatnim centrum **chiralnym** grupa OH jest skierowana **w prawo** to związek ma konfigurację **D** (skręcalność dodatnia dextrarotatory)

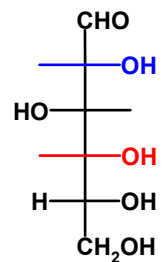
Struktura została zweryfikowana poprzez X-ray w roku 1952

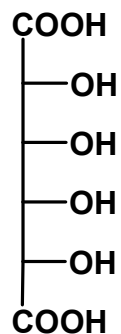
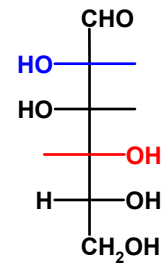
Jaka jest konfiguracja D-arabinozy ???

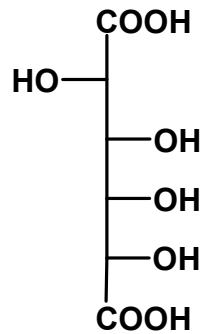
Utlenianie glukozy i mannozy daje optycznie czynne di-kwasy

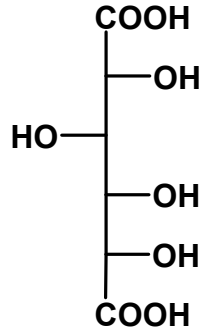
który wzór odpowiada glukozie a który mannozie

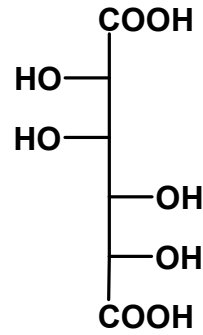
allo-

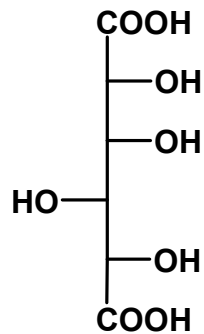
altro-

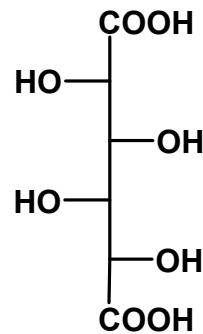
gluko-

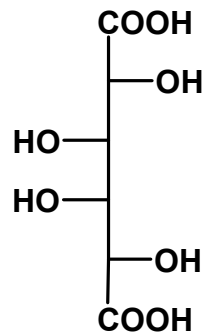
manno-

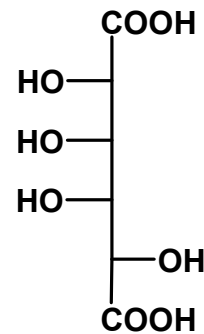
gulo-

ido-

galakto-

talo-